D. D. G. K.
E. No. 47/76
K. No. 48/58

Dâvacılar: Suphi Nuri İleri vârisleri karısı Leylâ İleri oğlu Rasih Nuri İleri (İstanbul, Nişantaşı Emlâk Caddesil Kamelya Apartmanı 9/6).

Dâvalı: Millî Eğitim Bakanlığı.

Dâvanın Ö: Yazdığı makalelerden ikisini siyasi mahiyette göre İstanbul 7 nci Asliye Ceza Mahkemesince verilen iki gün hapis ve 75 lira hafif para cezası neticesince Millî Eğitim Bakanlığınca Memurin Kanununun 9 uncu maddesine istinaden memuriyetten tard edilmesi dolayısiyle adı geçen Bakanlığa karşı idari dâva açan Yüksek İktisat ve Tica-

Scanned by CamScanner

ret Okulu eski öğretmenlerinden Suphi Nuri İleri'nin vefatı üzerine hıfza kaldırılan dâvanın kaldığı yerden başlamasını istiyerek mahkemece, Ceza Kanununun 89 uncu maddesine göre ve efr'i cezaya da şâmil olarak bütün cezaların teciline karar verilmiş olduğu için Millî Eğitim Bakanlının cezanın fer'i olan ve tecil edilmiş bulunan tart cezasını vermeye salâhiyetli olmadığı gibi 18/3/1943 tarihinde Yargıtay'ın tasdiki ile kat'iyet kesbeden mahkûmiyetin Ceza Kanununun 112 nci maddesinin 6 ncı bendine göre infaz müruru zamanı 18 ay olduğu halde bunun 16/5/1945 tarihinde yani 26 ay sonra infazedilmesi caiz olamıyacağından Millî Eğitim Bakanlığınca yapılan muamelenin iptalini, Suphi Nuri İleri'nin vârisleri sıfatiyle, talepten ibarettir.

Dâvalının karşılık Ö.: Memurin Kanununun 9 uncu maddesinde yazılı bulunan ceza memurların siyasi neşriyatta bulunmalarını önlemek maksadiyle konmuş bir disiplin cezası olup yalnız bu hükmün uygulanması mhkemenin mahkûmiyet kararına bağlı kılınmış olduğundan yetkili bulunan Bakanlıklarınca dâvacı hakkında uygulanmış olduğu ve bu hüküm fer'i br ceza olmadığı için de tecili bahse konu olamıyacağı gibi Ceza Kanununun 112 nci maddesindeki müruru zaman hükmünün dâvacının durumu ile ilgisi bulunmadığı cihetle vârit olmıyan dâvanın reddi gerektiği mealindedir.

Başkanun sözcüsünün D: Müteveffa Profesör Suphi İleri 788 sayılı Memurin Kanununun 9 uncu maddesi hükmünün tatbikını icap ettirecek surette siyasi neşriyatta bulunduğu bilmuhakeme sâbit olduğundan tart edilmiştir. Dâva kanuna aykırılık iddiası ile bu kararın iptali talebinden ibarettir. Dâvacının vefatı üzerine karısı ve oğlu 4904 sayılı kanunun 21 inci maddesi ile muaddel Danıştay Kanununun 53 üncü maddesi mucibince dâvayı tahrik etmişlerdir.

Usul meselesi: 53 üncü madde dâvayı kovuşturma hakkı kendilerine geçen kimselerin münhasıran öleni ilgilendiren hususlarda bu tahrik yetkisini kullanamıyacaklarını tesbit eylemiştir. Bu tart kararı taallûk ettiği mevzu itibariyle mirasçıların hukukuna tesir eden bir netice doğurmadığından müteveffanın karısı ile oğlunun bu dâvayı tahrik ve takip etmelerine cevaz olmadığını düşünüyoruz.

Esasa gelince: Memurin Kanununun 9 uncu madesi siyasi neşriyatın bilmuhakeme sâbit olmasının tart hükmünün tatbikı için kâfi görmüş olduğuna göre mahkemenin hüküm altına aldığı cezayı tecil etmesi ile etmemesi, tart hakkında idarenin karar ittihaz etmesi bakımından tesirli değildir.

Bu kararın inzibat komisyonu tarafından ittihazına da lüzum yoktur. Memuru tâyine yetkili makam bu kararı da vermeğe salâhiyetlidir. Binaenaleyh esas bakımından ittihaz edilen kararda kanuna aykırılık yoktur.

Bu mülâhazalara binaen dilekçenin iptali veya dâvanın reddi lâzım geleceği düşünülmektedir.

Scanned by CamScanner

TÜRK ULUSU ADINA

Hüküm veren Danıştay Dâva Daireleri Genel Kurulunca işin gereği düşünüldü:

3546 sayılı kanunun 4904 sayılı kanunla değişik 53 üncü maddesi hükmüne göre; dâvacının vefatı halinde veresesi tarafından tahrik ve takibedilmesi için bu dâva neticesinin yalnız ölenin şahsı ile ilgisi kalmayıp vârislerin hukukuna da müessir olması şartına bağlı bulunduğuna ve aksi takdirde dâvacının vefatı üzerine dâva dilekçesinin iptali lâzım gelmesine ve siyasi neşriyatta bulunmasından dolayı mahkûm olması hasebiyle dâvacıların murisinin memuriyetten çıkarılması keyfiyeti yalnız dâvacının şahsını alâkalandıracağına binaen karısı ve çocuğu için bu dâvada bir tahrik ehliyeti tanınamıyacağından tahrik dilekçesinin reddine ve 400 kuruş ilâm harcından geri kalan 300 kuruşun dilekçe sahiplerinden alınmasına 14/5/1948 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Scanned by CamScanner